

FOAIA POPULARĂ

— PUBLICAȚIE ENCICLOPEDICĂ SĂPTĂMĂNALĂ. REDACTATĂ DE UN COMITET —

Directorul părții economice: C. C. CÂRLOVA

REDACȚIA ȘI TIPOGRAFIA :

Directorul părții literare : ILIE IGHEL DELEANU

Abonamentul: 5 lei pe an în toată țara

BUCUREȘTI 37 STRADA ACADEMIEI 37

Anunțurile: un leu rîndul pe pagina 3-a

GRIGORE H. GRANDEA

Arta și Industria modernă

Toate mașinile industriei omenești oferă ele tipuri de frumusețe, pe care le ar putea reproduce pictura sau sculptura? Nu, operele actuale ale industriei par că trăesc dór în chipul monștrilor. Figurile chiar reamintesc câte odată primele schițe încercate de imaginațiunea naturei, animalele monștri: mamuții și plesiosaurii.

Principala frumusețe a mașinilor noastre este *aparența vieții* și această frumusețe nu poate fi înțeleasă, de cât numai dacă ele sunt în mișcare; însă tocmai reproducerea mișcării este *imposibilă* pentru artele noastre *representative*: aceste dar trebuie să renunțe la zugrăvirea tuturor mecanismelor, care n'au mai mult în frumuseța mișcării, un fel de mișcare *plastică*.

Dar un mare număr din mașinile industriale posed deja în cel mai înalt grad o frumusețe poetică, și chiar o adevărată sublimitate, care provine tocmai din ceea

ce le reproșă *Sully Prudhomme*, că puterile prodigioase de care dispun ele sunt condensate, ascunse în sânul lor și se descoper de odată printr'o minune aparentă.

Forțele mecanice ale naturei sunt atât de bine transformate în ele, încât atunci când ajung la punctul de aplicațiune, par a fi desprețuite și isbucnesc înaintea ochilor noștri, ca o creațiune nouă.

O specie de *supranatural* domină astfel întreaga *industrie franceză* și aceasta o face poezia; această aparență nu poate decât mări cu timpul progresul mecanismelor: locomotiva grosieră, necioplită, pe care un inginer engles o înzestrăse cu o pârghie pentru a o împinge înaintea era grotescă, tocmai fiind-că cineva asista la fie-care din sfertările ei și la fie-care transmișiune a forței.

Imperfecțiunea mecanică a unei mașini este prin sine însuși o imperfecțiune esthetică.

In resumat, o locomotivă de astăzi a-

lergând pe calea ferată, făcând-o să tremure, fiind puternică întocmai ca voința omenească, îndrăzneată și ușoară ca speranța, prețuește mai mult de cât primile schițe a locomotivelor; ea prețuește mai mult, orî-ce s'ar zice, de cât o trăsură trasă de un cal ostenit, gâfâind de ostenială.

Ceea ce-i puțin esthetic în drumurile de fer, sunt lucrările nu marile construcțiuni (ca viaductele, orî gura tunelelor) dar uniforma linie a șinelor cenușii.

Estheticianul engles *Ruskin* avea o ură contra șinilor; poetul *Tennyson* i-a răspuns, că arta poate, ca natură, să acopere cu flori drumurile și chiar pantele drumurilor de fer.

Răspunsul adevărat ce se poate da, este că șinile sunt un rău necesar care se raportează la natura spațiului, mai mult decât la imperfecțiunea industriei: cea mai frumoasă statuie are încă trebuință de un soclu și trebuie să întindem pânza unui *Raphael* pe o încadrare prosaică.

Șinile muntelui *Cenis* sau *St. Gothardului* au drept compensațiune *Elveția și Italia*.

Ruskin oare ar cunoaște el atât de bine *Veneția*, *Roma* sau *Alpii*, fără drumurile aceste de fer, pe care el le discreditează atâta și cari sunt o condițiune a progresului esthetic în omenire?

Poate într'o zi mijloacele de locomițiune vor deveni în ele însuși poetice, dacă problema direcțiunei baloanelor se va fi rezolvit în fine și dacă omul și va putea schimba locul ca paserea, sburând.

Ceea-ce spunem despre frumusețea locomotivelor sau a baloanelor, se poate aplica la o mulțime de alte opere ale industriei. *Sully Prudhomme* observă „că armela de foc, deși sunt mult mai eficiente, mai pline de efect decât ale strămoșilor noștri, n'au un aspect mai teribil“.

El uită, că gura tunurilor merge crescând după masa proiectilului: această gură deschisă, acest gât enorm, care se întinde în afară a forturilor și a vaselor, acest oțel, ce are strălucirea unui ochi spionător, face frumusețea tunurilor moderne, frumusețe în care intră un sentiment vag de groază. O frumusețe de acelaș gen se întâlnește la alte mașini moderne cu un caracter mult mai liniștit. *Vechea pompă* de incendiu manevrată cu mâinile, nu are valoarea unei pompe cu abur care aleargă pe strade și aruncă asupra flăcărilor o cantitate de apă constantă.

Ciocanul simplu al fierarului n'are sublimitatea ciocanului așa numit *marteaupilon*, care seamănă cu un munte mișcător

ce se ridică de sine însuși pentru a cădea din nou asupra unui incendiu.

Bratele slabe ale pârgheii primitive nu au valoarea tentaculelor enorme ale pârgheii mobilă cu vapor, care se întoarce asupra sa și se pleacă pentru a prinde chiar în costă vaselor grămezile de grâu sau grelele butoaie cu cercuri de fer.

Telegraful nostru (care va dispărea poate odată sub pământ) face să fie mai puțin plăcute câmpiile prin stâlpii seî ceî rigizi.

Totuși, în pădurile *Engandinei*, firele telegrafice suspendate la trunchiul chiar al arborilor, între doi munți, nu răpesc nimic măreției văilor de asupra cărora ele se curbează în aer.

În fine vapoarele atât de maltratate de de Sully Prudhomme, au ele însuși frumusețea lor, mai mult de cât atâta, chiar grație.

Când se descopere unul din depărtare, mai întâi este un punct pe mare; dar se distinge deja într'un mod clar cantitatea de fum a cărui înclinațiune ne arată repezițiunea și lupta sa contra vântului; acest mic nour, ce este de asupra lui este mult mai aerian, mai înaripat de cât cea mai grațioasă pânză.

Când vaporul se apropie enormitatea lui devine vizibilă; dar se mișcă cu atâta ușurință, în cât abia ne îngrozește; din împrejurimii apa se agitează ferbând, fiind împinsă de helicea invisibilă, îndată șuerăturile, strigătele, urletele și mugetele (ca acele ale sirenei) cari par a fi strigătele de bucurie ale unui monstru îngrozitor și cu toate aceste ascultător; îl vedem legându-se, suflând, gâfâind în spuma albă a mării, care-i încinge neagra lui masa.

Pentru a găsi reprezentațiunea simbolică cea mai frapantă a puterii unui popor modern, trebuie a-i privi flota lui de rebel plutind în linie pe Ocean, — o trupă de ființi gigantice din care fie-care ascunde în interiorul său miî de voinți distincte, supune la aceeași regulă, confundându-se în același corp monstruos, manifestându-se prin o singură mișcare de ansamblu (d'ensemble): fie-care din aceste vase sémănă cu Léviathan a lui Hobbes; este o societate omenească personificată, care trece pe mare, în marș spre stăpâniri îndepărtate.

Câte odată două flote moderne se întâlnesc în plina mare și se salută liniștit, imensele vase aruncate cu cea mai mare repezițiune unele contra altora, merg mai încet, se îndepărtează prin o curbă rotunzită, apoi de odată sunt înconjurate de fum și de lumină strălucitoare, și schimbă vesel grozavele lor salutări.

Acolo-i încă o personificare, sub o formă stranie, nu numai a forțelor naturii dar a forțelor sociale unite, disciplinate, îndreptate de o putere invisibilă și gata de a-și împărți sau a-și disputa lumea. În fine noaptea, pentru a-și lumina calea sau pentru a serbători ochii ce le privesc, vaporul se înconjură câte odată de lumina electrică: atunci este o adevărată uimire de care puține lucruri din lume ne pot da o idee, o viziune fantastică, — o specie de stea căzută din ceruri care plutește asupra azurului scânteiilor al mării, ca într'un alt firmament instelat.

A. VÂNTUL

Prof. la Seminarul central din Capitală

EPIGRAMA

Unui deștept.

Mi-a zis că 's prost, eă 'l-am crezut
Și 'n jale mâna i-am întins:
— Ne prindem frați de suferinți?
Și el deșteptul s'a și prins...

C. COSCO.

AȘA'Î OBICEIUL

Iacă așa tam-ni-sam, ce'i trăsni unui împărat odată să se ducă din cârciumă 'n cârciumă ca să vadă ce se mai vorbește de el și mai multe — pace.

Se'mbracă mai prostuț puțin, știi, ca să nu bată la ochi și, tiva o croește la cea 'ntâi cârciumă ce'i eși în cale.

S'așează frumușel la o masă și comandă un pahar cu vin.

Pe la alte mese mai erau și alți, care mai bețivi, care mai stricați la cap, ei, ce vrei, cârciumă nu'i? Și toți, care cu câte o jumătate, care cu câte o litrișoară, afară de împăratul care avea numai un păhăruț, știi, el, tot mai cioplit puțin, nu așa din topor.

Dar, ce'i se năzări unui bețiv, nici una nici două, mă rog, te puî cu hachițele unui om? se dă binișor de s'așează chiar la masa împăratului și începe să'l cam ochiască.

Împăratul, cum era învățat, gustă câte puțin din vin, iar lasă paharul și iar gustă și iar lasă și tot așa mereu.

Bețivul, să vede că asta caută, odată, numai cât ai clipi, îi șterge împăratului o palmă, știi colea... de văzu bietul numai stele, pe-o pânză, aibastre-roșii...

Să uita și împăratul să vadă, cine și pentru ce 'i-a dat-o, sperios când într'o parte când în alta.

Da, bețivu de colo:

— Ce te uiți, mă, așa? Nu știi cine te-a cârpit? Păi, tu nu știi cum îi obiceiul p' aici? Ce tot cântărești paharul atâta? L-ai pus la gură, dă'l de dușcă și-pace!

Tace împăratul, inghite în sec că n'avea încotro, plătește și pe ici 'i drumu.

Cum ajunge acasă, numai de cât dă ordin să 'l aresteze și să 'l aducă la el.

* * *

— Măi, să gândeai bețivul, ce pleacă și chilipir a dat peste mine de m'a împoțonat în așa haine de curate?

Împăratul, după ce la arestat, a dat să 'l ducă pe bețiv la baie, să 'l îmbrace curat, să se poarte frumos, cât să poate de frumos, cu el și 'i-a dat și camera lui de osebit.

Tot atunci, împăratul, pe de altă parte:

Dă Dârg
În târg.
Și sfoară
În țară!

Că dă o masă mare și, toți ceî mai mari să poftescă la el să tragă cu toții un chef zdravăn.

* * *

Sunt toți la masă, o masă lungă cât toate zilele; împăratul la mijlocul mesei, la dreapta și la stânga, generali după ordinea vechimei, în fața lui șade

bețivul știi, ca să'i poată stânji una zdravănă, dacă n'o știi, să mănânce și să bea după cum e obiceiul la mesele împărătești.

Și eu eram la masă și mă uitam la împăratul și la toți, zău așa, după cum ve uitați, iubită cititoare și iubiți cititori, acum la «Foaia Populară» da să vedeți, al dracului bețiv, n'ar fi nceput el dintr'o mâncare sau din vin, doamne păzește, de par'că 'l trăsnea ceva prin gând, până nu vedea pe alții cum fac.

Mânca și bea cu toți, de, aproape să se sfârșească masa.

Împăratul, dacă văzu că nu poate să'i găsească vre-o chichiță, odată 'i sări țandăra și nici una nici două: trase o palmă, îndoita după cum i-o dădu bețivu.

Dar și bețivu, repede se întoarce către-un general, care era în stânga lui și, jart! una, arătându-i cu degetul înainte, și pripit:

— Dă-o, dă-o, dă-o repede înainte, că așa 'i obiceiul! G. RIGO.

GRIGORE H. GRANDEA

Cui n'a legănat copilăria Granda?

Cine, în anii tineri, nu i-a citit „Miosotis“ „Fulga“ sau cele alte bucăți ce publica în „Albina Pindului.“

Sentimentalismul ce'l respira în „Fulga“ mă îmbolnăvise și pe mine. Mi-aduc aminte că, după ce'i terminasem romanul, mă apucase o nostalgie nespūsă, un dor de ducă în singurătatea monăstirilor, unde, ca și eroul lui Granda, să aflu o femeie care să mă priceapă, să mă compătămească.

L'am cunoscut, cu o zecime de ani în urmă prin 1895, în casa ospitalieră a directorului nostru d. Const. C. Cârlova, romin-macedonean, de origină, și dinsul ca și Grigore Granda, — unde poetul venea adese și era primit cu multă căldură.

O figură simpatice, o inimă prietenoasă, poetul se retrăsese, după o viață de agitații și lupte, la Bacău, unde dupe catedra de gimnasiu, propovăduia școlărilor seî frumusețile sciinței.

Granda a murit acum 2 ani, pe neașteptate, uitat aproape cu totul, el care a avut o frumoasă zi în istoricul literaturii romine.

Născut în 1843, a început prin a studia medicina, în fosta școală de medicină a d-rului Davilla.

Disecarea cadavrelor n'a plăcut însă entusiastului tînăr; îl atrase mai bine disecarea unui alt corp: al corpului social, și el se dedică ziaristicii și literaturii, pentru care avea o vocațiune deosebită.

Începînd prin a scoate, în timpul răsboiului 1877, împreună cu d. Theodor Bauer, ziarul „Răsboiul“, a adus frumoase servicii publicului cititor.

Ca poet a fost liric, fără multe pretenții, dar cu multă inimă.

Ca nuvelist a îmbrățișat școala romantică: a luat crîmpee din viață, a dat deoparte partea brută a traiului și a prins notele frumoase, pline de armonie.

Dăm, conform obiceiului nostru, o nuvelă a sa, reamintînd ast-fel cititorilor pe poetul macedonian care a muncit cinstit și cu dor pentru neamul său.

ZAMFIRA NEBUNĂ

I

Calea de la peștera Dâmbovicioarei, din Muscel, este o strămoare între două munți de peatră cenușie, cari se înalță drept ca doi pereți. La picioarele lor se rostogolesc undele albastre și limpezi, reci și spumegânde ale pârâului Dâmbovicioarei.

Albia lui este calea ce duce la peșteră. Razele soarelui nu pot străbate în această strămoare titanică. Culmea munților uriași este încoronată de pină și feregă: pereții lor sunt însmălțați cu flori albastre, galbene și roșii. Din fundul acestei strămoari nu vedem de cât azurul cerului, copăceii culmei cari se înclină și se lântuesc, vulturii rotindu-se în înălțime și pasările cari zboară pe lângă cuiburile agățate în stânci.

În câte-va locuri, calea se răsfată și rămânem uimiți de lumina, verdeața și umbra cari se mărită cu grație și voluptate.

În apropiere de peșteră, calea se îngustă mai mult și are aspectul ca și cum un trăsnet ar fi despicat acei munți odinioară lipiți. Undele viuesc mai tare, pereții munților sunt mai întunecați, aerul mai rece și țipătul vulturilor se aude mai des în jurul stâncilor.

Caii noștri spârgeau cu plăcere undele albastre, cari se rostogoliau vîind tot mai tare când văzurăm în peretele din dreapta muntelui o adâncime întunecoasă. Era peștera. Căți-va țărani aprinse torțe.

Intrăm în peșteră.

Lumina fantastică a torțelor o făcea mult mai înfloritoare.

Stâncele de peatră păreau niște sentinele.

— Sunt multe istorii pentru această peșteră, murmură unul din țărani cari luminau calea.

— Spune tot ce știi, îi zise o damă.

— Apoi iacă chiar aci, — murmură țărânul lumibând un neteziș de peatră, este patul unde a repauzat o fată care înnebunise de iubire. Biata Zamfira! Era cea mai frumoasă, cea mai bună din fetele Rucărului. Parcă o văz încă pe culmea dealului, ea o zână, cu ieaua și catrițele scaldate de fluuri cari scanteiau la soare, cu mijlocul încins de bete în cari anina mănunchiuri de flori fragede și rumene ca fața ei.

Țărânul însă, simțind că picioarele i se impleticește, șezu pe stâncă, lăsa torța să i cadă fumegândă la picioare și își acoperi cu mâinile fața arsă de suferințe. Pieptul îi svăcnea de suspine și lacrimile îi curgeau șiroaie.

Călătorii se uitară la dansul, întâiu cu mirare, apoi cu milă. Simțiau că este o victimă a celui mai sfânt și mai tare simțământ, o victimă a amorului.

Cei-l'alți țărani, cu torțele în mână, asculta în tăcere oftările i înăbușite.

Un țărân, apropiindu-se de noi, șopti:

— Să vă spun eu istoria lui și a Zamfirei. El se perde cu totul când gândește la aceea care l-a iubit atât de mult.

Lumina palidă și tremurândă a torțelor da peșterii un aspect care amintea înfloritoarea descrierea a infernului lui Dante. Stoluri de lilieci turburați din somnul lor, sburau în jurul grupeii, isbind une-ori flăcările torțelor cu aripele lor.

Pe când țărânul se bocea singur și încet, cel-l'alt începu:

II

Sunt cinci-spre-zece ani aproape de când acest nefericit, Marin, se iubea cu Zamfira. Erau așa de fericiți! Viitorul era plin de mă-

gulină pentru dânsii. Așteptau cu nerăbdare iarna ca să se cunune.

Toamna scuturase frunzele pădurilor. Vânturile ofiliseră iarba văilor și a munților.

Muscelele erau tăcute și triste. Focul începuse să arză în sobe.

Atunci începură a se găti de nuntă.

În casa Zamfirei erau întinse răsboaie cu țesătura velințelor și betelor. O vedeam trecând cu grabă de la un război la altul, descurecând itele, alegând lănurile, îndemnând fetele care îi ajuta la gătirea odoarelor de nuntă.

În același timp, Marin lucra mereu la înfrumusețarea și înavuțirea casei unde avea să locuiască cu Zamfira. Își înconjură casa cu garduri bune, rânduia în grădina răzoarele pentru primă-vară, făcea coșare pentru vite și cotețe pentru paseri, măria porumbarul, încărca celarul cu saci de mălai și făină, în pimiță grămădea poame și legume întindea prune pe gratii la soare; și, când soarele era spre apunere, pleca, inima înflorindu-i de măgulirile dulci ale viitorului, la locuința Zamfirei. Acolo sta toată seara vorbind de fericirea care-i aștepta.

Dar se vede că nu era scris să fie fericiți acești tineri cari păreau a fi făcut unul pentru altul.

Cu câte-va zile înainte de Crăciun, când toată lumea se pregătea de sărbători, un dorobanț aduse pe ascuns o hârtie pentru subprefect și căți-va militari se furișară prin sate. Cum știți, pe atunci luarea la oaste se făcea cu sălbătăcie. Prindeau tinerii ca pe câini, îi puneau în lanțuri și îi duceau ca pe ucigași.

Țin minte că atunci când am dat cu ochii de un militar m'am supărat. Chiar îndată am întâlnit pe Marin și îi am zis:

Vere Marine, nu miroase bine. Am văzut militari prin sat. Am face cuminte dacă am tuli-o în munți.

El a îngălbenit, și lăsând capul în jos, murmură:

— Să fugim? Dar Zamfira?

Ne-am luat cojoace, merinde, pătură, puști cuțite, și ne-am furișat în murgul serei din sat, după ce Marin a înștiințat pe Zamfira de soarta lui.

Trei săptămâni am locuit în această peșteră, mereu în pază de fiarele sălbatice cari cereau să rostogolească petrele cu cari astupasem intrarea.

Și era o iarnă grea.

Nu eșiam din peșteră de cât ca să luăm merinde și să strângem lemne pentru foc.

Intr-o seară însă, Marin, ne mai putând să rabde de dorul Zamfirei, se aventură în sat, îmbrăcat într'un cojoc de urs. Dar abia apucă să intre, și o droaie de câini începură a lătra. Tocmai atunci un cârd de dorobanți și militari se întorceau de la căreiumă. El, îndată ce-i văzu, începu să fugă spre casa Zamfirei. Dar ei, auzind câinii că latră cu furie, zărind prin întuneric ceva care fugea sub strașina gardului, crezură că e fiară sălbatică și unul din ei descără o pușcă. Un gemet surd se îngână cu șuerarea crivățului și ceva omenesc căzu jos.

Când se apropiară, și la lumina unei tăciune adus din o rasă vecină, se uitară, văd că cel ce săngera pe pragul de la curtea Zamfirei, era Marin, acela pe care de atâta timp îl căuta pentru miliție, după stăruințele zapeiului.

Fără îndurare de rănile lui din care gălăgia sângele, îl târăse prin zăpadă la casa satului, unde îi legară brațele la spate și îi tunseră frumosul păr.

A doua zi Zamfira află de prinderea lui Marin. Satul întreg plânse de durerea și bocețul ei. Alergă, cu părul despletit, cu toată zestrea într'o maramă, și se aruncă la picioarele zapeiului, cerând cu lacrimi să rescumpere scutirea iubitului ei. Știți, că pe atunci boerii și cine plătea erau scutiți de miliție.

Zapeiul însă rămase neînduplecat ca o stâncă de peatră. El avea pică pe această fată care l'înfruntase pentru niște cuvinte rele ce-i aruncase el odată. Acum avea prilej să se răzbune, isbind cu legea, care tot d'auna în mâna unui om rău este un cuțit înveninat.

Chiar în acea zi bietul Marin fu pornit pe jos, legat în lanțuri și târit de doi dorobanți călări.

Zamfira și părinții ei îl urmară până la Câmpu-Lung, de uude fu trimis la București cu toți prinșii pentru oaste, din Muscel.

Biata copilă văzu pe iubitul ei mergând cu capul plecat și ofilit, cu ochii plini de lacrimi, împletindu-se și legat de un lanț cu cei-l'alți prinși.

Când ajunse la marginea orașului, unde avea să-și ia rămas bun de la părinții, rudele și cunoscuții lor, Marin strânse la piept pe Zamfira, amândouă ridicară ochii la cer și făcură jurământul, în adâncul inimii lor, d'a nu sminti nimic din legământul ce au încheiat în valea Rucărului, d'a se iubi până la moarte.

Dorobanții dădură semnul plecării.

Două suspine eșiră din sânul lui Marin și al Zamfirei, două suspine de parcă le rupeau pieptul.

Marin fu tras de lanțul prinșilor. Zamfira înceleșta brațele de gâtul lui și cât-va timp merseră nedespărțiți.

Un dorobanț, cu patul puștei deseleșta brațele fetei, o îmbrânci și se puse cu calul între ea și el.

Zamfira se uită lung și rău la sălbatecul care o despărțise de acela care îi era mai scump de cât lumina ochilor. Păru că vrea să se arunce asupra lui, dar nu avu putere, căci căzu fără simțire în zăpadă. Când se deșteptă în brațele părinților ei, în deșert căută cu ochii ca să vadă pe Marin, în deșert plecă urechea ca să auză zgomotul lanțului care îl târa. Ceața îl ascuidea din vederea ei și nu mai auzea de cât șuerarea vântului care spulbera zăpada.

Abia către seară se înduplecă a intra în oraș.

Toată noaptea plânse și se rugă. A doua zi se întoarse în Rucăr.

III

Când am lăsat peștera, după cinci săptămâni de suferințe, și am intrat în sat, n'am mai cunoscut-o: atât se schimbăse, atât se ofilise. Nu mai era fata frumoasă și sprintenă de altă dată, care însenina cele mai întunecate frunți cu zimbetul ei.

Gura ei abia murmură câte-va cuvinte cari se îneca în lacrimi. Cu mari trude mama sa o făcea să mănânce puțin, să soarbă ceva.

Mâna lui Dumnezeu o isbi mai cumplit în săptămâna din urmă a cășlegiului: perdu în aceeași zi pe tatăl și mama ei și rămase străină în satul nostru. Dar această asprime nu avu ce să mai zdrobească într'însa, căci tot era zdrobit. Urmă raclele în cari zăceau părinții ei, auzi rugele înmormântării, auzi zgomotul surd al pământului căzând peste cele două racle, și nici o lacrimă nu i picură din gene, nici un suspin nu i umflă sânul.

(Sfârșitul în No. viitor)

GR. H. GRANDEA

EROI

In lumea asta, sunt nevoi
Cu chinuri fără șir...
Iar moartea seceră 'ntre noi,
Acelaș fir !...

Dar cei ce cad luptând mereu
In chinuri și nevoi,
Murind; se sting, oftind din greu...

— Ei sunt eroi !...

Huși, 1900.

V. GH. GHERASIMESCU.

Ju contra alcoolismului

Alcoolismul la noi

(Urmare)

Odată terminat tabloul sfâșietor al mizeriilor alcoolismului, tablou ce nu e de cât o foarte slabă copie a realității, simt de datorie a arăta măcar în câte-va cuvinte, care este situațiunea țării noastre față cu acest isvor nesecat de sleire fizică și morală, și de sărăcie.

In privința consumațiunii alcoolului, avem funesta onoare de a fi așezați în al 7-lea rând printre cele lalte state ale Europei, după cum se poate vedea și din tabloul alăturat :

Cantitatea de alcool pe locuitor

Franța . . .	13 litri	Olanda . . .	8 litri
Belgia . . .	12 „	Italia . . .	8 „
Elveția . . .	11 „	Suedia . . .	6 „
Germania . . .	11 „	Norvegia . . .	5 „
Anglia . . .	11 „	Spania . . .	4 „
Danemarca . . .	10 „	Portugalia . . .	4 „
România . . .	9 „	Serbia . . .	3 „
Austro-Ungar . . .	9 „	Herțegovina . . .	3 „

Ținând seamă însă că la noi nu se poate ține o statistică bine controlată, prin cauza libertății fabricării țuicei și rachiuului, putem fi siguri că suntem mai înaintați încă în această privință.

Aceasta constatare trebuie să ne puie pe gânduri, căci țara noastră fiind așezată în o pozițiune foarte critică, între state puternice, care în diferite rânduri și-au arătat pofta de cucerire, nu poate să-și ție locul ce-l ocupă de cât dând probe de forță și demnitate.

Însă noi am arătat că alcoolul suprimă forța și demnitatea, deci să nu mai bem spirituoase, dacă voim să mai trăim ca popor.

Să nu creadă nimeni că acestea sunt numai vorbe, căci istoria ne dă exemple numeroase de popoare dispărute din cauza beției.

Imperiul vestit în antichitate al Babilonului era așa de stăpânit de beție, în cât chiar în timp de pericole poporul și chiar capul statului nu puteau să-și lase năravul.

Baltazar, cel din urmă împărat Babilonian, fiind inconjurat timp de mai multe luni în însuși Babilon cetatea cea mai tare de pe acele timpuri, care se credea invincibilă, a fost surprins în timpul unui chef de către Asirieni și ast-fel grație beției a perit acest puternic imperiu.

Cât timp Romanii aveau moravurile severe și cumpătate ei au cucerit întreaga lume. A fost destul ca desfrăul și beția, avem probe destul de documentate despre chefurile lor, să înlocuiască severitatea pentru ca acest colos să se prăbușească.

Și ce să mai vorbim despre trecut când în prezent avem probe destul de

doveditoare. Un popor întreg de indigeni din Insulele Malaeze au dispărut în câte-va zecimi de ani prin civilizațiunea adusă de Europei (Engleză) sub formă de alcool. Astăzi nu se mai găsește din tot poporul acela de cât o singură familie care e expusă ca curiositate în grădina Zoologică din Paris.

Poporul nostru care a rămas neclintit în fața grozavelor năvăliri barbare, care a desnaționalizat puhoiul de slavi ce venise peste el și a crescut în număr, cu toate suferințele îndurate sub fanarioți ca băjaniile, ocupațiile streine, jafurile cele mai neomenoase și epidemiile cele mai grele, a dat ast-fel probe de o vitalitate și rezistență admirată și de streini. Ei bine, azi rezistența care secolii întregi ne a caracterizat, ameniță să dispară din cauza alcoolismului, așa că dacă nu ne vom mișca mai din vreme atunci adio chestiune națională, adio viața liberă.

Un exemplu va fi de ajuns a dovedi aceasta.

D-nu Doctor Felix în o statistică constată că în unul din anii trecuți populațiunea creștină a Iașului a scăzut cu 474 suflete pe când cea evreiască a crescut cu 740. Causa : evreii nu beau băuturi de și numai ei sunt cârciumari, pe când creștinii beau. Numărul e enorm, socotind că vin cam 60 creștini la un debit, când minimul admis în legiuri pentru un debit este 150. Lucrurile petrecându-se tot așa și în cele lalte orașe ale Moldovei, se explică de ce ele în loc să prospere decad din ce în ce.

Înainte vreme se spunea : „Dacă vrei să vezi un om sănătos dute la țară“ azi grație alcoolismului miseria și degenerarea cea mai mare sunt la țară. Toate rapoartele medicilor de județe arată această stare de plâns și toți medicii recursori constată că de ce trece, de atât numărul celor neapți pentru miliție crește.

Dar starea noastră încă nu este desperată, și dacă vom avea voință putem prin sfortări să scăpăm de pericol. Înainte însă de a trece la mijloacele de combaterea alcoolismului, trebuie să arătăm că dacă întinderea alcoolismului nu și-a ajuns limita, aceasta o datorăm numai femeii române. Da, femeia română care a fost scăparea nației noastre și în alte ocațiuni grele, ne-a salvat și de astă dată.

Pe când bărbatul și ruinează sănătatea și punga cinstindu-se sau îndignându-se prin localurile publice, femeia sta acasă, îngrijește de copii și-i dă exemplu de ceea ce trebuie să facă.

Cu atât e mai mare meritul și deci și dreptul femeii la admirațiunea și recunoștința noastră, cu cât în străinătate femeile întrec în rafinări pe bărbați, îmbătându-se și cu alte substanțe mult mai periculoase ca alcoolul.

Te îngrozești când te gândești numai la efectele morale și sociale ce reies din degradarea femeii prin alcool !

Nu poate fi nimic mai nedemn și mai rău de văzut, de cât o femeie sub acțiunea băuturii. Acea femeie și-a pierdut ori-ce demnitate față de soțul ei și ceea ce e mai grav nu mai poate fi o adevărată mamă pentru copii ei.

Ei bine, femeia română a știut să scape molipsirei alcoolismului și încă un merit mare e faptul că femeia a știut că aceste vițiu e periculos, căci alt-fel nu se

poate explica căldura cu care a îmbrățișat mișcarea antialcoolică.

Oamenii de valoare ca D-nu Dr. Istrati și alții au recunoscut înaintea mea marile merit al femeii în acea privință.

I. NICULESCU-SEVERIN

Rugăm cu stăruință pe onor. noștri abonați, cari au rămas în urma cu plata să ne trimită prin mandat costul abonamentului.

Avem prea multe cheltueli; ca să treaca neobservată cererea noastră.

OANCE

Verde, verde ca lipanu
La gropan cu ciolpanu
Unde adapă „Oance“ calu,
Nu-l adapă că-i e sete
Ci-l adapă pentru fete
Să vadă pe Stana 'n fete
Dar pe Stana nu vedea
Cu-alta vorbă că-și făcea
Și Stana dac'auzea
Și pe fugă se punea
La vară-sa Marifa.
Verde, verde di-un sporis
Aid, Marifo, la macris
La macris cu foaia lată.
Unde-am mai fost noi odată.
La macris că mi-și pleca
Balta Popi ocola
Și macris ca-mi aduna
Băsmelele le umplea
Verde, verde bob niut
S'adunăm frunza de dud
Ca să creștem goangele.
Gongilița de mătasa
Ca să ne facem cămașă.
Frunza de dud imi aduna
Și noaptea le cuprîndea
Și pe fugă să punea
In dreptul țării să oprea
La Mărin Buză strigă :
Verde, verde măracine
Or n'auz tată Mărine ?
Mărin Buză c'auzea,
— Mă, Crobane, D-ta
Ia ia tu sam'aicea
C'an să'ntrec cu luntria
Ș'n luntrie să suia
Și la Stana mi-și striga
Și Stana le răspundea.
Dar la ele că-mă trecea
Ș'n luntrie să suia
Vântu din sus mi-abura
Luntria să legăna
Fețele chirăia.
Verde, verde măracine
Ce'ngalbeniși tată Mărine
Srițt taică 'ncotro'ol vrea
Ni s'a scurtat viața
Din luntrie că'm sărea.
Verde foaie și lălea
Una puțin 'n not știa
La margine că eșă
Căniță țării o sântă
Dar vinele le rapca
Iată Oance nemerca
Și pe cal că mi-o punea
La primărie 'm tragea
Cu primăria 'm venea
De ispușă le făcea.

Spus de Ștefan St. Badea din com. Catanele Doljiu.

ȘT. ȘT. TUȚESCU

MOSTENIREA

12.

DE

100.000.000 FRANCI

Și pe acest nume eu am inventat o poveste întreagă — Vedeam un om culcat pe un pat, lângă el un marinar, o scenă de luptă, marea.

— E foarte curios ceia ce spui, zise Mabel gânditoare.

După mai multe declarațiuni de amor, Mabel se sculă.

— Imi promiți că nu ai să-mi mai spui ast-fel de lucruri! D-le Cornelius.

— Dacă dorești.. ți-o promit.

Cornelius mergând lângă ea inceptu apoi să-i povestească toate poveștile, cum le zicea el, pe cari le brodă imaginațiunea sa.

Din ce în ce mai intrigată, de oare-ce tot ce Cornelius spunea semăna cu povestirea lui Pierre asupra celor doi Gêrarzi, Mabel aștepta cu nerăbdare să vadă pe George, pentru a se întoarce în tabără.

Cornelius se duse să-l caute, rugând pe Mabel să aștepte în acel loc.

CAPITOLUL XII

HENRY GÉRARD

O dată ajunși în tabără Mabel povesti comandantului tot ceia ce auzise de la Cornelius.

Chemând și pe Pierre, comandantul făcu pe Cornelius să povestească tot ceia ce-și aducea aminte. Cu puțină greutate, Cornelius își aduse aminte de multe din detalii cari aduceau cea mai mare lumină asupra afacerii Henry Gêrard, și prin urmare asupra afacerii, care adusese pe comandant cu familia sa în mijlocul Africei.

Atunci Comandantul istorisi lui Cornelius totă afacerea.

— Tatăl meu era deci bogat, întrebă Cornelius.

— Foarte bogat, peste 100 milioane de franci, și terenuri, petrolifere, cari dă în fie-care zi enorme beneficii.

Cornelius crezu mai întâii, că comandantul a venit să-l caute numai pentru recompensa promisă de Atkins, dar văzu îndată că comandantul nu urmărise în toată această afacere de cât un scop desinteresant.

— Acum va trebui să-mi cunoști familia mea adoptivă, zise Cornelius comandantului, numai ea poate să ne dea multe amănunte, în ceia ce privește găsirea și creșterea mea.

— Unde locuiește acea familie?

— Departe de-aci, într'o fermă singuratică.

— Vom merge mâine.

— Nu se poate, nu pot părăsi tabără în lipsa colonelului Serpa-Pinto. Te va conduce Franț.

— Eu vreau să merg dar cu D-ta.

— Rămâi atunci.

Comandantul era însă dezolat.

Spunea lui Pierre:

— Fie-orî ce-o fi, l-am găsit, nu-l mai las.

CAPITOLUL XIII

MESAGERUL—O FAMILIE DE BOËRI

— E un om, un om de inimă, își merită fericirea ce-l așteaptă, zicea mereu comandantul.

— Dacă mi-ai da voie unchiule, ți-ași da un sfat, care poate să fie bun.

— Un sfat!

— Da.

— D-l Cornelius nu vrea să-și părăsească postul, fiind-că nu are permisiunea colonelului Serpa Pinto. Ei bine, dacă ași fi în locul D-tale, ași vorbi cu Franț și l'ași ruga să ducă o scrisoare colonelului Serpa Pinto, prin care l'ași ruga să intervieve pe lângă D-l Cornelius pentru a-l face să vie cu noi.

— Bravo, iată o idee fericită, mă duc să vorbesc cu Franț.

Căutând pe Franț, întâlni pe Dover.

— E gata tot de plecare întrebă englezul?

— Da, dar vom mai întârzia câte-va zile.

— Și pentru ce?

— Mi se pare, că am găsit copilul căutat.

— Ah! zise englezul cu bucurie.

— Dacă dorești D-le Dover, te poți întoarce.

— Nu, voi aștepta rezultatul — și vom pleca împreună.

— Cum vrei D-le! și comandantul se depărtă, după ce-l strânse de mână.

— Nu vrea să-mi spue care e copilul, de sigur comandantul a aranjat o mică poveste, ca să poată lua recompensa ce s'a anunțat. Astfel se gândea Dover, după ce se despărți de comandant.

După puțin timp se întâlni cu George, care îi povesti tot ceia ce auzise despre Cornelius, și misterul nașterii sale.

— Cine a descoperit acest lucru?

— Sora mea.

Dover găsi un pretext și se depărta.

— Va să zică Mabel a făcut descoperirea. Cornelius îi place, îl iubește, am auzit mai adineauri duetul lor amoroș. Dar cum tânărul bōerilor nu are nici o avere și cum familia ei tocmai caută un tânăr, căruia să-i aducă ca dar câte-va sute de milioane de franci, iată pe tânărul milionar găsit în Cornelius, care va lua de soție pe D-șoara Mabel, fiica comandantului... bine calculat

În timpul acesta comandantul vorbi cu Franț, despre ideea lui Mabel.

Franț spuse că nici el nu poate părăsi tabăra, dar cu o scrisoare poate trimete un zulus la colonelul Serpa Pinto.

Curierul fu trimis.

Într'o zi, pe când Mabel se găsea numai cu Cornelius, acesta îi spuse:

— D-șoară, imi dai voie să calc jurământul ce ți-am făcut de a nu-ți mai vorbi de iubirea mea.

— D-le Cornelius!

— Acum când am un nume, o avere, nu vei consimți a fi femeia mea?

— D-le Cornelius, nu-mi ești indiferent.

— Numai atât.

— Și te autorizez să-mi ceri mâna, dar nu ca Henry Gêrard, ci ca Cornelius, așa după cum te-am cunoscut întâi, când erai sărac.

Cornelius se găsea în culmea bucuriei.

Peste câte-va zile sosi un curier de la colonelul Serpa Pinto, care aduse o scrisoare.

Cornelius citi scrisoarea și rămase locului.

Colonelul îi spunea, că în urma înțelegerii a portugezilor cu englezii, terenul acela era cedat Engliterii și prin urmare, posturile ce ei ocupau acolo erau acum de prisos.

Pavilionul portugez fu dat jos.

Cornelius zise soldaților sei:

— De acum nu mai suntem soldații Portugaliei, sunteți liberi.

— Măine plec cu D-vs zise Cornelius, adresându-se comandantului.

A doua zi trupa se puse în marș.

Acel care îl crescuse pe Cornelius se numea D-l Operbom. El povesti tot ceia ce știe, Franț scrisese, apoi Operbom și femeia sa iscăli depozițiunea lor.

De asemenea Operbom mai dete lui Henry Gêrard o hârtie însemnată, care să dovedească originea lui.

Era târziu când se întoarse cu toți la vagoanele lor.

Dover nu putea suferi un așa de mare afront prin faptul că Mabel îl desprețuia mai cu seamă că era dublu interesat în această afacere.

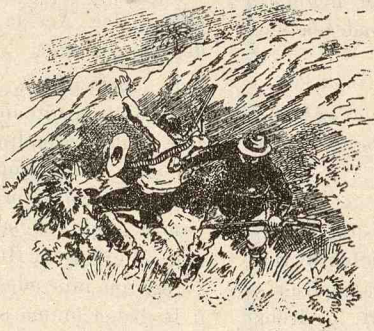
A doua zi, după indemnul lui Operbom, bărbații plecară la vânătoare.

Fie-care se găsea la pândă, Cornelius ca și ceilalți se găsea după un tufiș, de unde aștepta să treacă animalele.

Pe nesimțite Dover se aproia de el, și cum nimeni nu era prin împrejurimi, Dover implântă pe la spate un cuțit în Cornelius, iar acesta căzu, fără să aibă vreme se scoață un cuvânt.

Dover căută imediat în buzunarele boerului, scoase tot ce află, luă cu el, puse pușca pe umăr și

apoi se pierdu în desișul pădurei din apropiere.

CAPITOLUL XIV

VĂRUL ATKINS

Domnul Atkins tocmai își citea scrisorile primite și murmura contra destinului, care îl ținea mereu în nesiguranță asupra soartei vărului său.

De odată auzi servitorul care se certa în auticameră cu cine-va, apoi un bărbat intră repede în cameră.

- Bună ziua verișorule.
- Ce verișor!... ce glumă e asta!
- Așa mă primești?
- Ce vrei D-ta, D-le.
- Sunt Henry Gérard, am venit să-mi iau moștenirea în primire.
- Ești nebun.
- Ba de loc.
- D-l Atkins începu să asude.

- Nu ești D-ta Henry Gérard.
- Ba eu sunt, ca probă pot să-ți arăt hârtiile cari probează acest lucru.
- Le-ai furat.
- Proastă părere ai de membrii familiei D-tale.
- Sunt false.
- Privește-le măi întâi și pe urmă să-ți dai părerea.
- Henry Gérard înșiră pe birou un pachet de hârtii.
- Petrolierul le ceti apoi exclamă:
- Sunt pierdut! sunt ruinat.
- Ei așa!... Mă crezi capabil să te fur... nu.. din contra fiind-că mi-ai păstrat așa de bine averea, te rog să rămâi tot D-ta girantul aversei, tovarășul meu.
- Ești un nebun.
- Iar!... Ce fel! nu te temi de tribunale.
- Imi bat joc de ele.
- Vom vedea.

(Va urma.)

PRIBEAG

Visând în dor icoana.

Iluziilor mele

Plângând imi cat norocul

In plânsetul de stele...

Și 'ntrezărind faptura-i

De vis cugetu-mi lătur...

Din noapte-s trei.—Pe strade

Măturătorii mătur...

DEM. GH. SIMIONESCU.

CESAR LOMBROSO

OMUL DE GENIU

Caracteristicile omului de geniu sunt următoarele:

Talia: oamenii de geniu care au avut talie mică: Horațiu (lepidissimum hominumculum, dicebat Augustus) Alexandru cel mare (Magnus Alexander corpore parvus erat) Epicete zicea adesea „cine sunt? un mic om“ alți mai sunt: Aristotele, Plutone, Archimede, Diogene, Erasm, Spinozza, Montaigne, Balzac, Thiers, Van Doës, Louis Blanc.

Alții din potrivă au avut o talie foarte mare: Volta, Foscolo, Petrarca, Helmoltz, Bismarek, Monti, Mirabeau, Dumas-père, Schopenhauer, Lamartine, Voltaire, Petru cel mare, Washington, Flaubert, Tourgenoff.

2. *Rachitism-Paliditate.*

a) Tyrtee, Esop, Bruneleschi, Leopardi, Searon, Talleyrand, W. Scott, Goldsmith erau rachitici.

b) Paliditatea se numește culoarea oamenilor mari.

„Pulchrum sublimum visorum florem“ zicea St. Gregorie.

Marro în „Caractères de criminels“ zice că paliditatea este un caracter de degenerescență care, este acompaniată adesea cu nebunia morală.

3. *Physionomie.*

Mind, celebrul pictor de pisici, avea o fisionomie de idiot, mai avea fisionomie idiotă Socrate, Dostojewski.

4. *Craniu și creier.*

Lesiunile la cap sau la creier sunt foarte frecvente la oamenii de geniu: celebrul romancier australian Clark, când era copil primise o lovitură de la un cal care îi zdrobi craniu.

Acelaș lucru se povestește de Vico, Grotry, Clement al VI-a, Malebranche, Cornelius.

Acești trei din urmă primise genialitatea, din starea imbecilă în care erau, în urma accidentelor.

Tot în acest capitol trebuie să menționez fractura parietală a lui Fusinnieri, asimetria craniană a lui Pericles, asemenea Dante, Kant avea parietalul din stânga dezvoltat în mod anormal, plagiocephalia a lui Machiavelli.

5. *Sterilitatea.*

Cea mai mare parte dintre oamenii de geniu au rămas celibatari, alți căsătorindu-se n'au avut copii.

„Operile cele mai mari și mai nobile zice Bacon, sunt datorite oamenilor fără descendenți.“

Crooker în viața lui Johnson observă că toți mari poeți engleji chiar și mediocri n'au posteritate, citează pe: Shakespeare, Johnson, Milton, Addison, Pape, Swift, Cowper, Goldsmith.

La Bruyere zicea «acești oameni n'au nici strămoși nici posteritate.»

Camden, Hobbes și mulți alți nu s'au căsătorit spre a se da cu mai multă libertate studiului.

Intre alți se observă, Kant, Newton, Pitt, Fontenelle, Descartes, Beethoven, Leibnitz, Leonardo da Vinci, Mendelson, Meyerbeer, Camoens, Voltaire, Flaubert, Alfieri, etc.

Lui Cavendish îi lipsea instinctul sexual, de aceea el avea o antipatie maladivă pentru femei.

Flaubert scria lui George Sand «Musa cât de neprietenosă ar fi totuși e mai plăcută de cât femeia.»

Adam Smith zicea «galant numai în cărți.»

Champhort scria: «Dacă omul ar urmări consimțirea propriei sale rațiuni, nimeni nu s'ar mai căsători.»

6. *Dissemblență* (neasemănarea).

Approape toți oameni de geniu diferă de părinții lor. Acesta e un caracter esențial al degenerescenței.

7. *Tardivitatea.*

Tardivitatea genului se explică foarte bine, zice Baerd, prin lipsa ocaziunilor.

Foarte mulți copii în școală fură eunoscuți ca: «răi și proști» însă mai târziu deveniră genii, aceștia sunt: Thiers, Pestozzi, Wellington, Humblot, etc.

Newton uita adesea comisiunile pe care îi le dădea muma sa, gândindu-se la problemele lui Kejler.

Klaproth, orientalist celebru, în timpul când urmărea cursurile universității din Berlin, fu considerat ca un student leneș. Odată la un eesamen profesorul îi zice: «Păi D-ta D-le, nu ști nimic.» «Seuzați D-le profesor, știu chinezește» după cercetările făcute se constată că învățase limba chineză în ascuns.

8. *Misoneism.*

Inimicii descoperirelor punând o energie extra-ordinară pentru a reputa unele lucruri.

Rossini nu putea călători în drumul de fer. Intr-o zi un prieten întrebându-l de ce nu călătorește cu trenu, Rossini i-a răspuns: «Dacă aș fi călătorit nu aș fi putut compune Barbierul.»

Bacon își bătea joc de Gilbert și Copernic ne crezând în aplicațiunea instrumentelor și în matematică ca știință exactă.

Blondelaire și Nodier detestau pe liberi cugetători.

Laplace nega căderea meteorilor.

Biot negă teoria undulațiunii

Darwin nu credra în hypnotism.

Voltaire nu îi venea să creadă de existența fosilelor.

Robin rîdea de teoriile lui Darwin.

9. *Vagabondaj.*

Vagabondajul este foarte frecuent la oamenii geniali, cităm pe Heine, Alfieri, Byron, Giordano Bruno, Maxime Du Comp, Leopardi, Tasso, Sterne, Gautier, etc.

G. GÉRARD.

Pedepsele corporale

Școla, zic ei, are în aceste viiți partea sa de răspundere; ea trebuie să caute a le combate. Și dacă blândețea nu e îndestulătoare nu trebuie să dăm înapoi înaintea usului pedepselor corporale. Acestea însă nu pot fi eficace, de cât când nu îi-se prea restrânge institutorului dreptul de a le da.... De și nu se pot forma prin ciomag omeni moralmente buni, totuși se pot obicinuși la bine.

* * *

E timpul să aplicăm faimósa zicătoare a lui Pascal: Ceea ce e adevăr dincóce de Pirineî, e greșelă dincolo, sau cu alte vorbe a lui Montaigne: „Ce póte fi adevăr dincóce de munți, fără ca lumea de dincolo să nu-l ia drept minciună?“ Aci nu e vorba numai de obiceiuri școlare, pe care unele popóre le-ar păstra prin tradiție și care ar fi destinate să cadă în uitare, ca tóte obiceiurile vechi; ci e vorba de un

principiul de pedagogie, care e în același timp un principiu de morală.

În Franța se consideră pedepsele corporale ca o cruțime demnă de timpuri barbare, un abus al celui tare contra celui slab, o înjosire prin spaimă, lucru întrebuițat numai cu animalele, în fine o atingere culpabilă a demnității omului,—care există și în copil.

Englezii și Germanii nu ved însă lucrurile tot ca noi. La ei pedagogii savanți, luminați, umani și devotați copilăriei, consideră ca o trebuință, ca o datorie, acte care la Francezi ar fi greșeli grave.

S'a ajuns cu toate acestea la un punct comun: Să se pună pedepsele corporale pe trepta cea mai de jos a pedepselor, vedându-se în ele o limită la care unui recurg, pe când alții nu voiesc. Suntem siguri că pedagogii celor trei națiuni de care am vorbit vor subscrie cu brațele întinse aceste cuvinte: Fiind-că binele educațiunii nu constă atâta în a îndrepta greșelile tinerilor, ci a le preveni pe cât le va fi posibil, toți educatorii își vor face din exactitatea și supravegherea lor cel dintâi mijloc cu care să evite în școlarii lor greșelile ce le-ar putea provoca neglijența de care am vorbit... Nu se vor purta cu severitate decât după ce au sfârșit toate mijlocele care pot impresiona o inimă cinstită și simțitoare.

E de dezbătut însă dacă trebuie să ducem severitatea atât de departe. Dar că și bunătatea prețuesce mult și că e de ales ori de câte ori putem, e un principiu pedagogic și moral, care se impune spiritelor înalte și care trăește în toate inimile iubitoare.

Principiul recompenselor

Dacă pedepsele au de scop să stabilească în spiritul copilului o asociație de idei durabile, prin care lipsa de la datorie să-i pară nedespărțită de o suferință, recompensele din contră sunt destinate să unească în spiritul lui ideea de împlinirea datoriei cu aceea a unei plăceri care rezultă. Recompensele au excitat neîncrederea moralistilor severi, în ochii cărora datoria se impune de sine.

«Datorie, cuvânt mare și sublim, ține Kant, tu care n'ai nimic plăcut și lingușitor și care comanți supunerea, mărginindu-te a da o lege, ce se împlințează de la sine în suflet și-l forțează la respect (dacă nu totdeauna la supunere), și înaintea căreia tac toate patimele, de și acestea lucrăză pe tăcute în contra-ți, ce origină este demnă de tine?» Și cum în ultima analiză o plăcere nu e decât mulțumirea unei patimi și cum ori-ce recompensă e destinată să nască o plăcere, urmăză după Kant, că datoria respinge mândru recompensa. Tot el zice: «Dacă se respăltesce copilul, fiind-că face binele, el face atunci binele spre a fi mai bine tratat»

E învederat că un asemenea calcul e egoist, că e străim de virtute, dacă virtutea există prin ea însăși, dacă e altceva decât interesul bine înțeles, așa cum pretinde școala utilitară.

Port Royal¹⁾ înlătură recompensele în principiu, dintr'un punct de vedere diferit. Tot ceea ce e bun în om fiind un

¹⁾ Port Royal a fost o adunare de savanți francezi, cari trăind în singurătate compuseră mai multe lucrări de știință. A ființat între 1635—1709.

dar al lui D-zeu, când omul face binele nu pe el trebuie să-l laudăm și să-l recompensăm, ci lui D-zeu singur trebuie să-i exprimăm mulțumirea, printr'o adorare în tăcere. Pascal, animat de acest spirit se plânge că admirația strică totul din copilărie. Adaugă însă că e o probă a miseriei omenesci că copiii de la Port-Royal, cărora nu li se dă acestă îmboldire de invidie și de glorie, cad în lenevie.

Da, e un semn al miseriei noastre că vederea clară a datoriei nu ajunge spre a hotărî voința, și că trebuie mai totdeauna îmboldirile suferinței și ale plăcerii, spre a ne întorce de la rău și a ne împinge către bine. În oare-care puncte semănăm cu animalele; căci în adevăr ele sunt dresate când cu biciul când cu lucruri dulci.

Dar ceea ce deosebesce adevărata educație de dresare, e mai întâiu că scopul ei este altul și apoi că mijlocele de pedepsire sau de recompensă întrebuițate de ea tind a se deosebi cât mai mult de acele întrebuițate în dresare. Biciul, tipul pedepsirii corporale, este absolut condamnat în unele țări; și de altfel nu se recurge la ele de cât pentru-că celelalte pedepse sunt neîndestulătoare. Cât pentru lucrurile dulci, noi le vom condamna imediat. Dar a interdice în principiu pedepsele și recompensele, sub cuvânt că datoria nlătură ori-ce alianță cu simțirea cum ține Kant, sau că, cum se ține la Port Royal, D-zeu fiind singurul stăpân al sufletelor este singur capabil să lucreze asupra lor, este a ne lipsi de nise mijloce foarte utile și a sfărma în inima copilului două din cele mai precioase îmbolduri ale vieții sufletesci.

Copilul nu va fi nici odată, ori-ce am face, nici stoic, nici sfint, Omul, a spus Pascal, nu e nici înger, nici dobitoac; dar în copilărie el este mai aproape de dobitoac de cât de înger. Dacă, spre a-l face virtuos usăm de mijlocele care au ore-care asemănare cu cele întrebuițate cu animalele, fiind-că se adresă simțirii, cel puțin putem ține cu îndreptățire că ideea la care noi aspirăm le ridică, și că în virtutea chiar a aspirațiilor noastre ținem să le deosebim cât mai mult posibil de elementul material. Astfel vom alege dintre pedepse și recompense pe acelea care se adresă la ceea ce e mai nobil în simțirea morală, și ne vom îndepărta de cele care scobără pe copil în rîndul dobitoacelor. Dar noi scim că n'avem de-a face cu un spirit pur, cu o rațiune lipsită de ori-ce legătură cu pornirile și a ne ridica prea sus am risca să ne condamnăm la neputința de a ajunge la scop.

„Suntem în drept să gândim că sentimentul datoriei redus la propiile lui mijloce nu pôte fi pentru copil un îmbold îndestulător. Pentru ce am cere de la copil ceea ce nu am puté pretinde de la omenii? Pentru ce n'am profita, crescându-i, de acele principii de activitate, urgente și imediate, pe care D-zeu le-a făcut nedespărțite de firea omenescă, când i-a dat omului trebuințe, interese, patimi?»

Vom admite dar principiul recompensei ca o îngăduire indispensabilă făcută slăbiciunii inimii omenesci și care, înțelept măsurată, pôte servi la ameliorarea copilului, în loc de a-l strica. Să ne ocupăm acum de partea practică.

(Din franțuzesee) GRIG. TEODOSSIU.

BIBLIOGRAFIE

No. 4 al eminenței „Reviste de medicină Veterinară”, de sub direcția simpaticului d. Dr. Furtună, inspector veterinar, a apărut de sub teascurile imprimeriei noastre, cu un bogat sumar.

În editura librăriei Storek a apărut „Noua lege a timbrului” de d. Gr. Cernescu, avocat. Este cea mai bună din cele apărute și cea mai eficientă.

A apărut: «Să mor de a ta iubire», o drăgălașa romanță pentru voce și piano, datorită talentatului compositor musical d. Leopold Stern, pe versurile apărute în „Foaiă” ale colaboratoarei noastre d-ra Blanche Duca.

O recomandăm călduros.

STELIAN IONESCU

Inginer. Expert și Hotarnic înscris trib. Ilfov

Str. Cazărmei 31, pe lângă Palatul Justiției

Se însărcinează cu ridicări de planuri, parcelări, hotărnicii, expertise, măsurători, verificări, puneri în posesii, etc.

TIPOGRAFIA ZIARULUI
„Fóia Popúlară”
 fondată în anul 1899
CU DOUĂ MAȘINI
 și litere din cele mai renumite fabrici
 Execută:
 Tot felul de lucrări de lux
 TESE DE LICENȚĂ ȘI DOCTORAT
 Reviste și ziare. Gărți de vizită.
 Bilete de logodne și cununii
 AFIȘE, CIRCULĂRI, ETC.
 PREȚURI EFTINE.
 ÎNGRIJIRE ÎN TIPAR
 STR. ACADEMIEI 37, CAL. VICTORIEI 74
 BUCUREȘTI

Aprobat de onor. Consiliu medical superior
 — MEDALIA DE AUR —
VINUL COPIILOR
 DE CHR. ALESSANDRIU
 Etatea cea mai fragedă a copiilor îi face a se îmbolnăvi ușor, spre a preîntâmpina maladiile, se recomandă **acest vin**, tutul copiilor, de la etatea de la etatea de 6 luni în sus: ajută la buna dezvoltare a corpului, întărește oșele și dă putere mușchilor.
 FERIȚI-VĂ de IMITATORI și FALSIFICATORI
 De vânzare, en detail. La toate farmaciile și Magazinurile de Drogué și Coloniale.
 În localitățile unde nu se găsesce cereți direct la Alessandriu, Bucuresci, Strada Luminei 19 și se expediază atât în Bucuresci la domiciliu, cât și în toată țara.
 PREȚUL UNUI FLAGON 3 LEI
 La o cantitate mai mare se face rabat.

PRIMĂRIA COM. BUCUREȘCI

PUBLIKAȚIUNI

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 4, luna Aprilie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării a 20.000 m. c. nisip de carieră, necesar serviciului de poduri și șosele al comunei în cursul exercițiului anului 1900, întocmai de visului și condițiilor speciale care se pot vedea în orele de serviciu, la direcțiunea Ad-tivă, biroul licitațiilor.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 4, luna Aprilie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării a 3000 m. c. piatră bolovani de gresie, necesară lucrărilor de pavage pe diferite strade ale orașului în compania anului 1900/1901, întocmai de visului și condițiilor speciale, care se pot vedea la direcțiunea Ad-tivă, biroul licitațiilor, în orele de serviciu.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 4, luna Aprilie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării a 400 m. c. piatră spartă provenită din piatră bolovani de gresie, necesară impietării stradelor șoseluite ale orașului, întocmai de visului și condițiilor speciale, care se pot vedea la direcțiunea Ad-tivă, biroul licitațiilor în orele de serviciu.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 4, luna Aprilie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării a 3000 m. l. borduri de gresie peruru troatue, conform de visului și condițiilor speciale, care se pot vedea în ori-ce oră din zi la biroul licitațiilor.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 4, luna Aprilie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării a 1000, m. l. bordure de granit din Dobrogea, necesare serviciului de Poduri și Șosele al comunei în cursul anului 1900/1901, conform de visului și condițiilor speciale, care se pot vedea la direcțiunea Ad-tivă, biroul licitațiilor, în orele de serviciu.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 4, luna Aprilie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării a 7000. metri cubi piatră spartă de gresie, necesară serviciului de Poduri și Șosele al comunei pe exercițiul anului 1900/1901, conform de visului și condițiilor speciale, care se pot vedea la direcțiunea Ad-tivă, biroul licitațiilor în orele de serviciu.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal o nouă licitațiune publică orală pentru vânzarea locului comunei de pe strada Epicol parcela No. 4, copriată între proprietățile D-lor Alecu Fătău și Paudele liber de construcție în suprafață de 308 m. p. 79.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi se va ține la ospelul comunal licitațiune publică orală, pentru vânzarea locului comunei de pe strada Sabinelor parcela No. 5 copriată între proprietățile D-lor Alecu Fătău și Paudel. liber de construcție în suprafață de 308 m. p.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 4, luna Aprilie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării a necesar la încălzitul cazanelor cu vapor de la uzina hidro-electrică de la Grozăvesci, întocmai de visele și condițiilor speciale, care se pot vedea la direcțiunea Ad-tivă, biroul licitațiilor.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 17 luna Mai, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică orală, pentru vânzarea locului comunei de pe calea Plevnei colț

cu splaiul stâng al Dâmboviței, ce se învecinește cu proprietățile D-lui Balotescu și D-nei Metaxa li er fle construcție, având o suprafață de 824, 85 m. p.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi se va ține la ospelul comunal licitațiune publică orală, pentru vânzarea locului comunei de pe strada Biserica Popa Chițu. colț cu strada Rudolf. în suprafață de 210 m. p 07, liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică orală, pentru vânzarea locului comunei de pe Bulevardul Independenței rămas din exproprierea proprietății D-lui General Florescu situat lângă proprietatea bisericii Sf. Elefterie, în suprafață de 378, m. 95, liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică orală pentru vânzarea locului comunei din rotunda Bulevardului Maria (fost proprietatea Marița Nicolescu) și vechia stradă Emanipată în suprafață de 161 m. p. 55, liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică orală, pentru vânzarea locului comunei de pe strada Epicol colț cu strada Uranus și cu strada Sabinelor în suprafață 316 m. p. 60, liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică orală, pentru vânzarea locului comunei de pe strada Ferarului No. 14, copriat între proprietățile D-lor Dian, constantinescu și D-nei Leanca Ionescu, în suprafață de 96 m. p. 84, liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 21, luna Martie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru concesiunea dreptului de a lipi afișe sau publicațiuni pe zidurile, împrejurimele și clădirile publice, aparținând comunei, precum și afisagiul luminos pe Vaspasianele publice, conform condițiilor speciale care se pot vedea la direcțiunea ad-tivă, biroul licitațiilor, în orele de serviciu. Această concesiune să dă pentru timpul de trei ani, considerat de la 1 Aprilie 1900.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal o nouă licitațiune publică orală pentru vânzarea locului comunei de pe calea Căilărașilor colț cu strada Raionului, în suprafață de de 664, 15 m. p. liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal o nouă licitațiune publică orală pentru vânzarea locului comunei de pe strada Epicol parcela No. 3 care se învecinește fundul locului cu proprietatea D-lor Matei Radu și Alecu Fătău în suprafață de 307 m. p. liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal o nouă licitațiune publică orală pentru vânzarea locului comunei de pe strada Epicol parcela No. 2, având fundul la proprietățile Moștenitorilor Petrea Barbu și Constantin Vasile în suprafață de 316 m. p. 59 liber de construcție

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal o nouă licitațiune publică orală pentru vânzarea locului comunei de pe (strada) Soseaua Odorei, parcela No. 2, situat între proprietățile D-lui Costache Nicolaș, Ecaterina Ionescu și colțul despre Bulevardul Maria în suprafață de 602 m. p. liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 22 luna Martie, ora, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării untului de lemn și iasca necesară la aprinderea candelor de prin

cimitirele comunale în cursul anului financiar 1900/901 conform condițiilor speciale care se pot vedea la direcțiunea ad-tivă biroul licitațiilor în orele de serviciu.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal o nouă licitațiune publică orală pentru vânzarea locului comunei de pe Bulevardul Maria colț cu (strada) soseaua Odorei, parcela No. 1 în suprafață de 588 m. p. liber de construcție.

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 13, luna Aprilie, ora 10, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a furnisării și posedării uleiului mineral, unsoirilor minerale, petrolului rafinat și benzinei necesare întreținerii mașinelor uzinei hidro-electrice de la Grozăvesci și celei electrice de la abatoriul comunal, în cursul anului financiar 1900/901 confirm celor trei de viză care însemnează lei 14.374-40 și condițiilor speciale, care se pot vedea la direcțiunea ad-tivă biroul licitațiilor în orele de serviciu.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 19 luna Aprilie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal o nouă licitațiune publică orală pentru vânzarea locului comunei de pe Bulevardul Carol (la rotunda) colț cu strada Vântului și Calea Moșilor, liber de construcție, în suprafață de 312 m. p.

p. Primar, I. BĂRBĂTESCU

Ministerul. Cult. și Instruc. Publice

PUBLIKAȚIUNI

La licitațiunea ținută la 25 Februarie a. c. pentru închirierea caselor din strada Biserica Enei No. 4 ne dând rezultate satisfăcătoare, se aduce la cunoștința doritorilor că se va ține o nouă licitațiune în ziua de 30 Martie ora 11 a. m. în localul Ministerului din strada Diaconeselor

Condițiunile sunt aceleași din publicațiunea No. 3650/323 inserate în Monitorul Oficial No. 245 din 1/13 Februarie 1900.

La licitațiunea ținută la 25 Februarie a. c. pentru arendarea viei cu pomi roditori și fânăță din strada Fundătura Dreptului No. 57, neprezentându-se concurenți, se aduce la cunoștința amatorilor că se va ține o nouă licitație în ziua de 30 Martie 1900 ora 11 a. m. în localul Ministerului din strada Diaconeselor.

Condițiunile sunt aceleași din publicațiunea No. 3650/323 inserată în Monitorul Oficial No. 245 din 1/13 Februarie 1900.

La licitațiunea ținută în 25 Februarie a. c. pentru închirierea caselor din strada Roselor No. 40 ne dând rezultate satisfăcătoare, se aduce la cunoștința doritorilor că se va ține o nouă licitațiune în ziua de 30 Martie ora 11 a. m. localul Ministerului din strada Diaconeselor.

Condițiunile sunt aceleași din publicațiunea No. 3650/323 inserate în Monitorul Oficial No. 245 din 1/13 Februarie 1900.

p. Ministru. (ss) Dr. PUSCARIU

D-na D-r. Ermina Kaminski

SPECIALĂ DIN SPITALUL DIN LONDRA ÎN BOALE DE FEMEI ȘI COPII

Dă consultațiuni pentru boalele de femei atât obișnuite cât și secrete și pentru boalele de copii, Lunea, Vinerea și Duminica de la 12 la 2.

192 — CALEA MOȘILOR — 192

- Casele bisericii Olari -